

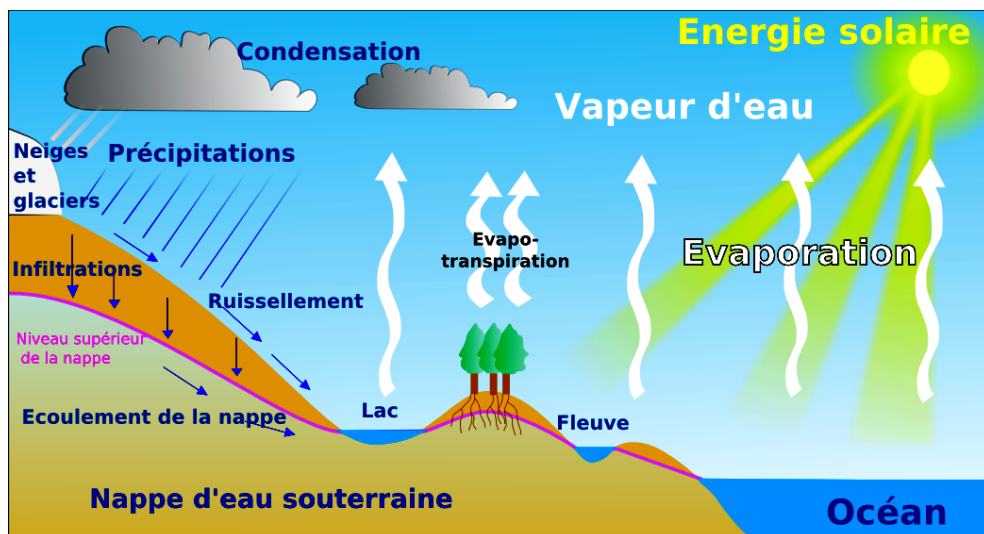
Ont trobam d'aiga sus Tèrra ?

L'aiga es presenta pertot sus Tèrra : dins las **mars** e los **oceans** (*forçadament, mas jos forma salada...*), **sus tèrra** (*lacs, flumes, rius, glaciers...*), **jos tèrra** (*rius e lacs sosterranhs, expandidas freaticas [fr : nappes phréatiques]...*) e **dins l'atmosphèri** (*jos la forma de vapor d'aiga, de nivols o de precipitacions*).

Qué es lo cycle natural de l'aiga ?

Mai que mai jos l'efièch de l'**energia solara**, d'escambis se fan de contunh entre aquelas diferenta resèrvas d'aiga. L'**aiga "liquida"** dels oceans, mars, lacs e flumes se transforma en un gas : la **vapor d'aiga**. Rejonh l'**atmosphèri** (lo jaç de gas qu'envolopa la Tèrra), coma la vapor d'aiga que ven dels èssers vius (parlam d'**evapotranspiracion**).

Quand la vapor d'aiga se refresca (en atenhent una cèrt altitud, en encontrant de corrents d'aire freges, etc.), se **condensa**, es a dire que ven liquida (o solida) tornamai e forma de minuscules **gotetas** o de **crystals de glaç** (que l'acumulacion constituís los **nivols**).

Quand las gotetas o los crystals venon tròp pesucs per èsser portats pels **corrents ascendants** (*que van del sòl cap al cèl*), tomban jos la forma de **precipitacions liquidas** (*pluèja, plovina [fr : bruine], pluèja glaçanta*) o **solidas** (*nèn, granissa menuda [fr : grésil], pèiras [fr : grêle]*). De còps, las precipitacions venon tornamai de vapor d'aiga abans d'aténher lo sòl (e forman una mena de virgula dins lo cèl, que sonam *virga*). La vapor d'aiga se pòt tanben **depausar di-rèctament** suls objèctes, sens tombar : es la **rosada** (o, quand la temperatura es inferiora a 0 °C, lo **gibre**).

La màger part de las precipitacions tòrnan dirèctament dins los oceans. Una pichona partida d'elas (a pauc prèp 20 %) atenh las tèrras e siá **rajola [fr : ruisselle] en susfàcia** (per rejónher los rius, los flumes e, finalament, los oceans), siá **s'infiltra dins lo sòl**, per formar una expandida freatica qu'alimenta puèi las sorgas (poses, rius, lacs...)

Las perturbacions del cycle natural de l'aiga

D'unes fenomèns, per la màger part deguts a l'accion de l'Òme, venon perturbar lo cycle de l'aiga ; aici-ne los principals :

- la **deforestacion** demesís l'evapotranspiracion ;
- los **prelevaments tròp importants** agotan las expandidas freaticas ;
- la **desviacion de corses d'aiga** ;
- l'**agricultura intensiva** fa venir progressivament los sòls impermeables ;
- l'**urbanisacion** redusís l'absorpcion d'aiga pels sòls ;
- la **pollucion atmosferica** a un efièch sus la formacion dels nivols...

Complements d'informacion

Existís tanben un **cycle de l'aiga sosterranh** prigond (o magmatic) que coneissèm d'unas manifestacions : los *geysers*, las *sorgas d'aiga cauda*, etc.

Es possible de "**forçar un nivol a se transformar en precipitacion**" en relargant dedins d'unas produches (*sovent d'iodura d'argent, de clorur de sodium o de nèu carbonica*), amb un canon o per avion. Parlam d'**ensemada de nivols**. Aquela tecnica pòt permetre d'evitar que de granissa bèla destruisca de cultura e de luchar contra la secadura, de tornar menar al sòl de fums dangeroses (accident de Tchernobyl en 1986), d'evitar que plòga pendent de ceremónias importantas (Moscou) o encora de facilitar d'unas operacions militàrias (de tractats internacionals fòrabandisson ara aquel motiu de modificacion del climat).